

Benefaction in Polish: An analysis of the interplay with related functions

(Benefaktywność w języku polskim: Analiza współdziałania z powiązаныmi funkcjami)

mgr Piotr Wyroślak

Streszczenie:

Niniejsza praca doktorska podejmuje zagadnienie *benefaktywności* w języku polskim – czyli tego, w jaki sposób użytkownicy języka polskiego wyrażają znaczenie ‘pożytku’ czy ‘odnoszenia korzyści’ przez uczestnika opisywanych przez nich zdarzeń. Celem projektu jest empiryczny opis zróżnicowania benefaktywności oraz analiza współdziałania benefaktywności z innymi funkcjami. Praca skupia się w szczególności na trzech zagadnieniach:

i). Przyczasownikowe użycia celownika i fraz przyimkowych z *dla* w kontekstach, w których te konstrukcje cechują się wysokim stopniem wymienności. W pracy przedstawiona jest próba identyfikacji takich kontekstów, ich interpretacja jako wyrażenie benefaktywnych – oraz opis różnorodności semantycznych scenariuszy „przekazywania”, jakie wyrażają.

ii). Użycia benefaktywne celownikowej formy zaimka zwrotnego, *sobie/se*, w rejestrach mówionych polszczyzny – analizowane jako łączące benefaktywność z wolitywnością i funkcjami aksjonormatywnymi.

iii). Konstrukcje nieosobowe z formami *-ne/-te* imiesłowu biernego i ich użycia benefaktywne w polszczyźnie mediów społecznościowych (np. *pojedzone, pochodzone, będzie grane*). W ich kontekście praca podejmuje kwestię relacji pomiędzy benefaktywnością a semantyką konstrukcji nieosobowych z osobową referencją.

Rozprawa przedstawia złożony charakter wyrażania benefaktywności, w odniesieniu do danych z różnych rejestrów polszczyzny (w tym z rejestrów konwersacyjnych języka mówionego i multimedialnej komunikacji internetowej). W badaniu wyróżnionych zjawisk wykorzystane zostały ilościowe i jakościowe metody korpusowe, jak również analiza danych z wybranych dużych zasobów cyfrowych.